Aan de leden

Datum
29 maart 2022
Kenmerk
COS/U202200252
Lbr. 22/019
Telefoonnummer
070 3738393
Bijlage(n)
-

Onderwerp
Gevolgen van de oorlog in Oekraïne

Geachte leden van college en gemeenteraad,

In krap drie weken tijd is het u gelukt om bijna 30.000 opvangplekken te realiseren voor vluchtelingen uit Oekraïne. Van deze opvangplekken is inmiddels 60% bezet. De behoefte aan opvangplekken is groot en op rijksniveau wordt al gewerkt aan scenario's waarin meer dan 50.000 plekken nodig zijn of zelfs veel meer. Bij de uitwerking van deze scenario's moeten gemeenten zo vroeg mogelijk worden betrokken. Dat is cruciaal vanwege de grote rol die gemeenten spelen en voor het behoud van draagvlak in de samenleving.

De ambassadeur van Oekraïne complimenteerde gemeenten en ook de inwoners van Nederland met hun betrokkenheid. Duizenden deuren van huizen staan open om vluchtelingen een warm welkom te geven. Hoe dit samenwonen tussen gastgezin en vluchteling goed voorbereid vormgegeven kan worden is uitgewerkt in de handreiking Particuliere Opvang Oekraïners. Net als de handreiking Gemeentelijke Opvang Oekraïners (GOO) is het een levend document, dat steeds wordt geactualiseerd.

Vorige week en afgelopen weekend werden we opnieuw geconfronteerd met ernstige problemen in het aanmeldcentrum in Ter Apel. Veel gemeenten hebben zich sinds de zomer van 2021 hard gemaakt om tekorten in de asielopvang te ondervangen. Deze tijdelijke onderkomens gaven het aanmeldcentrum Ter Apel even lucht, maar vormen geen blijvende oplossing. De Veiligheidsregio's hebben gisteravond het voortouw genomen en aangegeven 2000 plekken te realiseren. Een aantal gemeenten heeft al toegezegd nog deze week mensen uit Ter Apel te kunnen ontvangen. Vanuit de VNG doen wij een zeer dringende oproep aan andere gemeenten om dit voorbeeld te volgen en de

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

collega's in Westerwolde en de asielzoekers met een concreet aanbod te helpen. Wij vertrouwen op uw creativiteit en doorzettingsvermogen om hier op deze korte termijn invulling aan de geven.

In deze ledenbrief gaan wij in op de actualiteit rond:

- Financiële compensatie van gemeenten voor opvang vluchtelingen
- De uitvoeringstoets op een deel van de verstrekkingen
- Particuliere opvang van vluchtelingen
- Registratie van vluchtelingen
- Het VNG Fonds voor noodhulp, wederopbouw en vredesbevordering in Oekraïne
- Bestuurlijke bijpraatsessie impact crisis Oekraïne op sociaal domein op 30 maart a.s.
- Het Webinar van VNG, Rode Kruis en TakeCareBnB op 5 april a.s.

Financiële compensatie van gemeenten voor opvang vluchtelingen

Op dit moment werkt het kabinet samen met partners binnen en buiten de Rijksoverheid (o.a. VNG en een aantal gemeenten) aan financiering van de opvanglocaties en bijhorende kosten in gemeenten. Het uitgangspunt daarbij is een reële compensatie zonder dat gemeenten erop achteruit gaan. Zodra de brief van het kabinet hierover naar de Tweede Kamer is verzonden, informeren wij u via de website www.vng.nl/oekraine en het forum.

Uitvoeringstoets op deel van verstrekkingen

De VNG heeft de afgelopen dagen met 30 gemeenten een uitvoeringstoets uitgevoerd op een deel van de verstrekkingenregeling, te weten de afspraken rond leefgeld en woongeld voor degenen die in particuliere opvang verblijven. Overigens krijgt het gastgezin zelf géén vergoeding van de overheid. Wel kunnen op vrijwillige basis afspraken worden gemaakt tussen gastgezin en vluchtelingen.

Belangrijkste conclusies van de uitvoeringstoets zijn:

- Werk, mede gelet op de cash verstrekkingen, met afgeronde bedragen
- Werk met vaste bedragen omdat variabele bedragen niet kunnen worden verwerkt bij mutaties
- Werk met maandelijkse in plaats van wekelijkse betaling
- Voorkom verrekenen gedurende de maand en werk daarom bijvoorbeeld met een peildatum
- Organiseer money cards of bankpassen op landelijk niveau

Deze regeling wordt na drie maanden geëvalueerd.

Particuliere Opvang Oekraïners

Het is belangrijk dat de inwoners die een opvangplek aanbieden samen met de vluchteling goede afspraken maken over het verblijf en dat daarbij ook goede begeleiding en achtervang is voor beide partijen. Daarvoor biedt de handreiking Particuliere Opvang Oekraïners nu handvatten.
De handreiking bevat informatie over het proces en over de taakverdeling tussen gemeenten en het consortium van hulporganisaties. In twee pilots (in Amsterdam en Eindhoven) wordt onderstaand proces in de praktijk getoetst:

1. Een gasthuishouden meldt zich bij Takecarebnb (TCB) en er volgt een screening (inclusief proces Verklaring omtrent het Gedrag) door TCB
2. TCB registreert positieve screenings, die beschikbaar zijn in lijsten per gemeente
3. TCB vindt een passend gastgezin voor de vluchteling(en)
4. De gemeente faciliteert waar mogelijk de daadwerkelijke plaatsing van iemand die geïnteresseerd is in plaatsing in de particuliere opvang
5. Er vindt een kennismaking plaats, waarbij gasthuishouden en vluchteling bepalen of er een definitieve plaatsing volgt
6. Het Leger des Heils houdt contact met gasthuishouden en vluchteling, waarbij Rode Kruis en Vluchtelingenwerk beschikbaar zijn voor hulpvragen.

Mocht de opvang onverhoopt voortijdig eindigen dan wordt contact opgenomen met de betrokken hulporganisatie. Die proberen met de betreffende gemeente te komen tot een oplossing. In de tussentijd is de particuliere opvang al in gang gezet. Wanneer gemeenten zelf een rol spelen in de plaatsing is ons advies om na te gaan of particuliere opvang via een vertrouwde partij of persoon (bijvoorbeeld een kerk) tot stand is gekomen. Het is van belang om adressen zo snel mogelijk te screenen en bij twijfel direct te handelen, bijvoorbeeld door in gesprek te gaan met de vluchteling of het Leger des Heils te vragen om langs te gaan.

Voor alle vluchtelingen (ongeacht gemeentelijke opvang of particuliere opvang) verzorgt de gemeente de inschrijving in de BRP, de uitkering van het leefgeld, ondersteuning bij diverse voorzieningen als verzekeringen, medische hulp, onderwijs, maatschappelijke zorg, etc.

Registratie van vluchtelingen

Belang van snelle registratie

Gemeenten zijn er in geslaagd om in korte tijd in totaal 11.000 vluchtelingen in gemeentelijke locaties te registreren. Vluchtelingen uit Oekraïne moeten zich laten inschrijven in de Basisregistratie Personen (BRP) van de gemeente waar ze worden opgevangen. Dat geldt zowel voor de particuliere als de gemeentelijke opvang. Daarmee verkrijgen ze een Burger Service Nummer (BSN) en dat is nodig om te kunnen werken, leefgeld te ontvangen, een bankrekening te kunnen openen en voor de zorgsector. Het is dan ook van groot belang dat deze inschrijving zo snel mogelijk wordt uitgevoerd. Capaciteitsproblemen leiden bij sommige gemeenten tot wachttijden voor de inschrijving. De VNG en de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken, het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens doen een oproep aan gemeenten om alles in het werk te stellen wachttijden zoveel mogelijk in te perken. Dat kan bijvoorbeeld door extra openingstijden te realiseren, speciale inschrijfdagen, inschrijving op locatie, inzet medewerkers uit buurgemeenten waar nog voldoende capaciteit beschikbaar is.

Registratie ongedocumenteerden

Voor de registratie in de BRP van personen uit Oekraïne zijn afwijkende en minder strenge eisen van toepassing voor het overleggen van bewijsstukken. Zo kan de ouder uit een Oekraïens gezin dat geen documenten van kinderen heeft een verklaring onder ede (VOE) afleggen voor het kind. Ook de relatie met de ouders en die van ouders onderling kan op basis van deze VOE. Vervolgens kan het Oekraïens nationaliteitsrecht worden toegepast voor het kind met het uitgangspunt dat de ouders de Oekraïense nationaliteit hadden toen het kind werd geboren. Het is ongewenst de

nationaliteit ‘onbekend’ te registreren of de relaties niet te registreren. Met de registratie van relaties en de nationaliteit wordt het voor de IND bijvoorbeeld mogelijk deze personen en kinderen te herkennen voor het toekennen van speciale verblijfstitels.Uitgebreide informatie over de inschrijving van de verschillende doelgroepen is beschikbaar en actueel op de website van de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens

VNG Fonds voor noodhulp, wederopbouw en vredesbevordering in Oekraïne
Het VNG Fonds heeft de eerste giften van gemeenten ontvangen. Daarmee kan de Oekraïense vereniging AUC haar werk voortzetten. Enkele gemeenten, zoals Vught en West-Betuwe, hebben reeds gul gedoneerd. Een ander mooi voorbeeld is de donatie van gemeente Opsterland, die € 1 per inwoner heeft overgemaakt.

U kunt uw bijdrage overmaken via bankrekening: *NL94 BNGH 0285 1737 15 t.n.v. Stichting VNG Fonds voor noodhulp, wederopbouw en vredesbevordering o.v.v. Oekraïne*

Bestuurlijke bijpraatsessie impact crisis Oekraïne op sociaal domein
Het kabinet werkt met spoed aan een zogenoemde Verstrekkingenpakket voor Oekraïense vluchtelingen in de vorm van een regeling. De VNG praat gemeentebestuurders die actief zijn in het sociaal domein hierover graag bij in een online bijpraatsessie, georganiseerd vanuit de VNG-commissies Participatie, Schuldhulpverlening & Integratie en Zorg, Jeugd & Onderwijs.

De bijeenkomst is *woensdag 30 maart a.s., 11.30-12.30 uur, via Microsoft Teams*. U kunt zich aanmelden via: Secretariaatbeleid@vng.nl. U ontvangt daarna een link naar de sessie.

Webinar VNG, Rode Kruis en TakeCareBnB op 5 april a.s.
Samen met het Rode Kruis en TakeCareBnB organiseert de VNG op *dinsdag 5 april a.s., 14.00-15.00 uur*, een webinar over particuliere opvang. Daarin ontvangt u een toelichting op de handreiking Particuliere Opvang Oekraïners en op de rollen en taken binnen het consortium van hulporganisaties (het Rode Kruis, VluchtelingenWerk Nederland, het Leger des Heils en TakeCareBnB). Aanmelden voor het webinar kan via https://vng.nl/agenda/informatiesessie-particuliere-opvang-vluchtelingen-oekraine

Wij wensen u in de komende periode veel sterkte toe met deze grote opgave en zullen u zo goed mogelijk blijven informeren over actuele ontwikkelingen.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

L.K. Geluk
Algemeen directeur